

Tractatus De Schismate

Longueval, Jacques

Lovanii, [1718]

§. I. Quid agere & pati debeant Episcopi ad avertendum Schisma.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64915)

tariorum esse spiritum rebellionis. Quam cruenta olim in regno suo bella fuscitaverit scissa Religio, Galli meminerunt. Calvinismus, fa-
 teor, rebellionis fons fuit. At Jansenismus ex Calvini ovo prognatus est; nec spondet, si praevaluerit, meliora. Hydrae illius Herculeae abscisso capite uno, alterum, demissis quidem paulò magis auriculis, at eodem veneno turgens enatum est. Minusne ab hoc timendum est publicae tranquillitati? In Regum palatia citò volvitur flamma templorum, & segniùs extinguitur quàm apparet. Dominum cum populo Israèl, cujus partem Core ad seditionem incenderat, suppliciter deprecemur: *Fortissime Deus spirituum universe carnis, num uno peccante, contra omnes ira tua deserviet?*

rum Lu-
 theri
 Epist. 100.

Num. 16.
 v. 22.

CAPUT XIII.

Qua cautione opus sit Schismate imminente.

§. I.

Quid agere & pati debeant Episcopi ad avertendum Schisma.

SI quis dubitet, quodnam sit Religione periclitante Episcoporum officium, is consideret quod sit officium belli Ducis, quando in regni viscera irrumpunt hostes: quod naucleri, dum navis tempestate jactatur: quod Pastoris, dum in ovili grassatur lupus. Nemo dubitat quin Episcopi Duces sint

ſint populi Dei , Paſtores gregis Chriſti ,
 naviculæ S. Petri Gubernatores , ſalvo in
 omnibus Romani Epifcopi Primatu. Quot ti-
 tuli dignitatis , tot ſunt argumenta , & , ſi qui
 fortè ſtimulo indigent , incitamenta ad in-
 duendos viriles animos , roburque intrepidi-
 dum , & contemptricem mortis conſtantiam ,
 quâ S. Ambroſius Imperatori conniventiam
 ſuadenti in cauſa fidei , reſpondit , *Si à me
 peteret , quod meum eſſet , id eſt fundum meum ,
 argentum meum , quidvis huiusmodi meum , me
 non refragaturum ; quamquam omnia quæ mei
 ſunt , eſſent pauperum : Verùm ea quæ ſunt divi-
 na , Imperatoria poteſtati non eſſe ſubjecta . Si pa-
 trimonium petitur , invadite : ſi corpus , occur-
 ram : Vultis in vincula rapere ? Vultis in mortem ?
 voluptati eſt mihi . Non ego vallabor circumſuſione
 populorum , nec altaria tenebo vitam obſecrans ;
 ſed pro altaribus gratiùs immolabor . Exemplum
 & documentum illuſtre à viro tanto Epifcopi
 datum , ne vocem quam expectat Reli-
 gio , timor humanus præpediat . Quid cen-
 ſendum de belli duce , qui certamen declinat
 ne amittat ſtipendia , quæ non niſi ad pug-
 nandum dantur ? Si qui forent animo tam
 puſillo Epifcopi , profecto perditâ Religione ,
 conſequenter ea quæ ſilentio conſervare ni-
 tuntur , emolumenta amitterent . Ad hunc
 panicum excutiendum terrorem , id unum
 ſufficiat meminiffe , non ſe ſui , ſed gregis
 conſervandi gratiâ conſecratos fuiſſe , neque
 ut ſeipſos paſcant , ſed oves . *Nobis Chriſtiani ,
 vobis Epifcopi ſumus* , dicebat ad populum Au-
 guſtinus .*

Ambroſ.
 Epift 20.
 tom. 2. p.
 854. nov.
 edit.

Serm 46.
 c. 1. nov.
 edit.

Quid agendum itaque ? Epifcopatus nec
 plebi venerabilis , nec formidabilis poteſt eſſe
 erro-

errori, nisi servato cum Apostolica Sede vinculo unitatis. Quapropter necesse est ut hunc nexum stringat arctius ipsum Schismaticis periculum, plebique libera voce Prælati inculcent, neminem Catholicum esse posse nisi qui Vicario Christi obtemperat. O quam potens est Episcopi vox, dum id Principi Christiano dicit, quod Imperatori scribebat Ambrosius: *Causa Religionis est, Episcopus convenio. Certè si aliud statuitur, Episcopi hoc a quo animo pati & dissimulare non possumus. Licet tibi ad Ecclesiam convenire: sed illic non invenies Sacerdotem, aut invenies resistentem.* Neque hos animos inspirare debet extremum duntaxat Religionis periculum. Dum periclitari incipit, non conservator, sed fidei proditor est qui tacet. *Veritas, inquit Innocentius, quæ non defensatur, opprimitur.*

Ep. 17. ad
Valent. t 2
p 827. nov.
edit.

Innoc. I.

Sueciæ & Angliæ Episcopi dissimulabant tantisper, hærebantque ad primos impetus potestatis secularis, jura & auctoritatem Ecclesiasticam invadentis. Suadebat id primum timor displicendi Principibus, & amor fortunarum. Primas has scintillas, quas facile fuisset extinguere, non negligebant solum, verum etiam extenuabant. At postquam in apertum eruperunt incendium, tum demum in quorundam pectoribus fidei amor revixit, cum sero remedio malum esset valentius. Prior quippe conniventia viliores reddiderat Episcoporum auctoritatem, & quibusdam in partes suas plectis, ceteros Principes negligebant.

Sanè conniventia illa, quæ ad primum Schismatis aspectum ora obstrueret Prælatorum, non potest esse nisi prudentia carnis,

nis, quam Deus execratur. Si hanc mundi politicam secuti fuissent Episcopi primi, nec inter pericula persecutionum ausi fuissent extollere vocem veritatis: si Judaicis & Romanis Magistratibus, Christum annuntiare vetantibus obtemperassent Apostoli, nonne jaceremus in tenebris infidelitatis?

Sed quid potest, inquires, præstare Episcopus tot rebellibus circumseptus? Clamare potest, errorem detegere, lupos monstrare, aperire veritatem, plebem instruere, quam decipere solet sola ignorantia veritatis.

Isai. 5.
X. 13.

Propterea, inquit Dominus, captivus ductus est populus meus, quia non habuit scientiam. Potest, debetque Episcopus eos solos ad Sa-

Joel. 2.
V. 17.

cros Ordines & ministeria Ecclesiæ admittere, quorum exploratam habet fidem & doctrinam sanam; ne alioquin infensa Ecclesiæ acies augeatur. Potest gemitibus publicisque orationibus Dominum obsecrare, ad quod Episcopus Propheta hortatur: *Inter vestibulum & altare plorabunt Sacerdotes Ministri Domini: & dicent: Parce Domine, parce populo tuo, & ne des hereditatem tuam in opprobrium*

Ibid. c. 1.
X. 23.

ut dominantur eis nationes. Ac rursus: *accingite vos, & plangite Sacerdotes, ululate ministri altaris: ingredimini, cubate in sacco Ministri Dei mei, quoniam interit de domo Dei vestri sacrificium, & libatio.* Periculum religionis docebit populum fletus Prælatorum: ad quem etiam respiciet misericors Deus. Potest Episcopus Spiritu Dei armatus, pro grege suo stando & dimicando occumbere: *Bonus Pastor animam dat pro ovibus.* Actum est, inquit

Cyprian.
ep. 55. ad
Cornel.

S. Cyprianus, de Episcopatus vigore, & de Ecclesiæ gubernanda sublimi ac divina potestate, si

si ad hoc ventum est, ut perditorum minas atque insidias (Episcopi) pertimescamus. . . . Nec interest unde Episcopo aut terror aut periculum veniat, qui terroribus & periculis vivit obnoxius, & tamen fit de ipsis terroribus ac periculis gloriosus. . . . Sed non idcirco relinquenda est Ecclesiastica disciplina, aut Sacerdotalis solvenda censura, quoniam convitiis infestamur, aut terroribus quatimur.

§. II.

Quid urgente periculo Schismatis agendum Magistratibus.

Magistratus gladium justitiæ gerunt, & Dei auctoritate & Principis. Hoc igitur uti debent non minus ad Religionis quam ad regni tuendam integritatem. Immo hoc ipso regno consulunt, quo fidem defendunt. Publici regiminis ipsis commissi pars est, pax & tranquillitas Ecclesiarum. Quin & si Politicæ solius ratio habeatur, quicumque Reipublicæ paci invigilant, invigilare debent paci Religionis; cum ex hac illa dependeat. Dicat igitur Magistratus Episcopis quod iis olim Princeps religiosissimus dixit: *Ego Constantini, vos Petri, gladium habetis in manibus. Fungamus dexteris: gladium gladio copulemus.* Sed dum suam Magistratus Religioni commodant auctoritatem, cavendum quam maximè est ne de rebus fidei iudicium sibi arrogent; profundior enim infligerent Ecclesiæ plagam, quam sit ea, quam curare laborant. Basilius Imperator in Concilio Generali VIII. de Schismate Photii penitus extinguendo sollicitus, atque ejusmodi divisiones

Edgar.
Rex orat.
ad Clerum t. 9.
Concil.
Labb. p.
697.